

Posudek na práci Věry Svobodové

České společenské zpěvníky jako kulturní fenomén druhé poloviny 19. a první poloviny 20. století.

Pohled na problematiku společenských zpěvníků na základě vytvořené počítačové databáze rozsáhlého souboru nově dostupných pramenů.

Téma společenského zpěvu a společenských zpěvníků zprvu nestálo v centru pozornosti badatelů v oboru tradiční hudební kultury. Po dlouhou dobu byla středem zájmu především lidová píseň, což mělo přirozeně své národně-obrozenecké, tedy i politické a kulturní důvody. Teprve osobní nabídka Bedřicha Václavka někdejšímu Státnímu ústavu pro lidovou píseň, věnovat se speciálně tomuto tématu přinesla zlom v nazírání na společenské zpěvníky. Václavkovou zásluhou tak hned na počátku bádání o společenské písní a společenském zpěvu stojí díla zdařilá, možno říci zakladatelská díla, jako jsou kupř. Český národní zpěvník, O české písní lidové a zlidovělé, O lidové písní a slovesnosti. Nepochybně důsledkem Václavkovy předčasné smrti pak bádání o společenské a také zlidovělé písní pokračovalo již v oslabené badatelské základně. Nicméně badatelský odkaz Václavkův byl stále ještě rozvíjen hlavně zásluhou Roberta Smetany a Václava Pletky. Ale nikdo z pokračovatelů se již nepokusil o revizi příslušné pramenné základny společenských zpěvníků a tím méně o její nové vyhodnocení.

To se stalo nyní zásluhou Věry Svobodové, která se s tématem již poměrně dlouho před vytvořením vlastní diplomové práce teoreticky zabývala, a navíc, má s repertoárem společenských písní i osobní interpretační zkušenost. Autorka správně posoudila, že nemá smysl pouze doplňovat stávající soupis Václavkův, a že s novými poměry za německé okupace došlo k oživení společenských písní a totéž se svým způsobem stalo i po roce 1948 v souvislosti s masovou písní. Tím se i značně proměnil obraz celé pramenné základny, nemluvě o tom, jak značné množství dalších zpěvníků bylo objeveno.

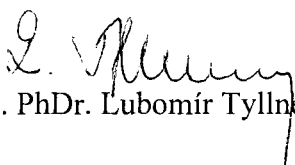
Autorka se tedy opírá o nový, vzhledem k Václavkovi podstatně rozšířenější soupis zpěvníků. Údaje o nich jsou vloženy do počítačové databáze a ke každému zpěvníku je standardně evidováno několik desítek věcných a pasportizačních položek. Takto realizovaná databáze umožňuje v budoucnu její průběžné doplnění a nové utřídění de facto podle kterékoli z databázových položek. Vytvoření takové datové báze nepochybně představovalo mimořádnou, snad letitou časovou zátěž, která ovšem přinesla velmi kvalitní výsledky jak přehledové, tak také věcné.

Práce je zasazená do kulturně-historického kontextu, nepostrádá potřebná hodnotící stanoviska, cenný je přehled výzkumu společenského zpěvu, který posunuje naše poznání opět dále, než jak mohli učinit klasikové oboru Václavek, Smetana či Pletka. Práce s počítačovou databází umožnila konkretizovat celou řadu věcných a statistických údajů a mohla se vyhnout dosud vágním konstatováním uvozených slovy „zpravidla“, „většinou“, „obvykle“ apod.

Úroveň zpracování je příkladná. Týká se to jak poznámkového aparátu, citací, tak všech přehledů, seznamů a soupisů a mimořádného množství srovnávacích odkazů ukazujících na rozšířenost a terénní život společenských písní.

Doporučuji k obhajobě.

16. 1. 2009

Doc. PhDr. Lubomír Tyllner, CSc.